

**Záznam výsledků
13. porady skupiny expertů
„Povrchové vody“ (SW)
Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL)
ve dnech 22. 6. a 23. 6. 2010 ve Wittenberg**

Přítomni: viz prezenční listina (příloha 1)

BOD 1 Zahájení, schválení programu jednání

Poradu zahájil a řídil předseda skupiny expertů SW, pan Vilímec. Paní Slavíková, pan Dr. Philippitsch a pan Dr. Novak byli omluveni. Pan Dr. Novaka zastupoval pan Knotek. Navržený program jednání byl schválen.

BOD 2 Stručné informace o aktivitách k implementaci Rámcové směrnice o vodách (MKOL, národní a evropské aktivity)

MKOL:

- Sekretariát MKOL informoval účastníky porady o výsledcích porady pracovní skupiny WFD v březnu 2010, porady vedoucích delegací v květnu 2010 a jednání expertů k postupu o managementu množství vod ve dnech 15. a 16. června 2010. Záznamy výsledků porad a průběžně aktualizovaný kalendář termínů jsou k dispozici v intranetu na internetových stránkách MKOL (www.ikse-mkol.org).

Česká republika:

- Od 1. 8. 2010 bude platit novela vodního zákona. Prováděcí předpisy k vodnímu zákonu jsou revidovány, mezi nimi též nařízení vlády č. 61/2003 Sb. (o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech), jehož novela je v současné době v meziresortním řízení a měla by platit od roku 2011.
- Směrnice 2008/105/ES¹ je transponována do novely nařízení vlády č. 61/2003 Sb., směrnice 2009/90/ES² bude transponována do nové vyhlášky o monitoringu.
- 29. 6. 2010 bude rozhodnuto o přijetí připraveného návrhu na změnu vymezení vodních útvarů, v kladném případě vyjde změna vyhláškou. Hlavní změnou je, že vodní útvary budou omezeny pouze na páteřní toky (původně „stromečky“, tj. včetně přítoků). Změna řeší i vodní útvary v příhraničním pásmu.

Německo:

- Po novele vodního zákona je v současnosti připravováno celostátní nařízení o ochraně povrchových vod. Tímto nařízením mají být do německé legislativy transponována ustanovení RSV, směrnice 2008/105/ES a směrnice 2009/90/ES. K ochraně podzemních vod je přípra-

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky, změně a následném zrušení směrnic Rady 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES

² Směrnice Komise 2009/90/ES ze dne 31. července 2009, kterou se podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES stanoví technické specifikace chemické analýzy a monitorování stavu vod

vováno obdobné celostátní nařízení. Po dokončení celostátních nařízení mají být zrušena stávající nařízení 16 spolkových zemí k RSV. Hlavní náplní nařízení o ochraně povrchových vod jsou:

- doplňky k implementaci směrnice 2008/105/ES,
- úpravy k zohlednění hodnot geogenního pozadí,
- stanovení NEK pro další látky, které jsou v Německu klasifikovány jako relevantní specifické látky pro dané povodí (vedle již existujících NEK pro 150 látek jsou nyní diskutovány další NEK pro 30 látek).

Oficiální návrh příslušného ministerstva by měl být předložen do začátku července 2010.

- Dne 21. 6. 2010 se po 20 letech uskutečnila výroční plavba měřicí lodi na Středním Labi, při které ministři životního prostředí Saská-Anhaltska a Durynska prezentovali pokrok v oblasti snížení znečištění Labe. Po plavbě se konala v Magdeburku tisková konference, o akci referoval místní tisk. Krátká zpráva byla také vysílána v televizi na stanici MDR. Akce měla dobrou odezvu.

Usnesení:

Česká delegace zašle německé delegaci prostřednictvím sekretariátu výsledek rozhodnutí o přijetí návrhu na změnu vymezení útvarů povrchových vod.

Česká a německá delegace si prostřednictvím sekretariátu vymění aktuální návrhy nařízení/vyhlášek s NEK.

Zodp.: mluvčí delegací, sekretariát MKOL

Termín: červenec 2010, resp. po předkládání návrhu příslušného ministerstva

BOD 3 Návrh Mezinárodního programu měření Labe 2011

Návrh Mezinárodního programu měření Labe (předloha SW13_10-03-1) vychází z návrhu odsouhlaseného na 4. setkání hydrochemiků z laboratoří podílejících se na sledování jakosti vody v Labi v rámci Mezinárodního programu měření Labe ve dnech 16. 3. – 17. 3. 2010 v Hildesheimu a dále z odsouhlasení biologické části programu s panem Dr. Kozou za českou stranu a s paní Jenemann za německou stranu.

Termín společného odběru vzorků v terénu v profilu Valy byl dohodnut na 5. a 6. září 2011. Ještě je nutné potvrdit návrhy termínů srovnávacího sledování makrozoobentosu, makrofyt a společného odchytu ryb pro biologickou část programu měření.

Úvodní textová část bude upravena s ohledem na změny oproti roku 2010 (vypuštění nebo naopak zařazení nových látek) a odsouhlasena s předsedou.

Usnesení:

Skupina expertů souhlasí s návrhem Mezinárodního programu měření Labe 2011. Úvodní text bude schválen předsedou skupiny, termíny pro srovnávací sledování a společný odchyt ryb v biologické části budou odsouhlaseny s panem Dr. Kozou a paní Jenemann. Takto doplněný návrh bude přiložen k tomuto záznamu (příloha 2) a předložen pracovní skupině WFD k odsouhlasení.

Skupina expertů

- upozorňuje na neúnosný stav, kdy dohodnutý Mezinárodní program měření Labe není na české straně od roku 2009 podložen předáním příslušných dat z důvodu nevyřešeného financování monitoringu,
- nepovažuje za smysluplné, aby byl na zasedání MKOL v říjnu 2010 schválen Mezinárodní program měření Labe 2011, pokud nebude zajištěno financování měření na české straně a nebudou předána příslušná data od roku 2009,
- pověřuje předsedu skupiny expertů přednesením této problematiky na poradě pracovní skupiny WFD.

Zodp.: sekretariát MKOL

Mluvčí německé delegace informovala o tom, že na německé straně byl pro budoucí proces zpracování a odsouhlasení národního a mezinárodního programu měření Labe schválen Kordinační radou FGG Elbe termínový kalendář (příloha 3). Podle tohoto kalendáře musí být návrh národního a mezinárodního programu měření Labe odsouhlasen Kordinační radou FGG Elbe v červenci, aby byl pak postoupen pracovní skupině WFD k dalšímu odsouhlasení a předložení ke schválení na zasedání MKOL.

BOD 4 Aktualizace metodiky pro výpočet látkových odnosů a upřesnění výběru dat v hraničním bilančním profilu Hřensko/Schmilka

Česká delegace předložila návrh, aby byla stávající metodika pro výpočet ročních látkových odnosů doplněna o sledování trendů látkových odnosů (předloha SW13_10-04-1). Rozdílná vodnost jednotlivých let bude přitom eliminována tím, že ve vzorci pro výpočet látkového odnosu bude místo průměrného ročního průtoku použit dlouhodobý průměrný průtok. Pro výpočet ročních látkových odnosů i pro sledování trendů látkových odnosů v profilu Schmilka/Hřensko by přitom měly být použity odsouhlasené hodnoty průtoků.

Česká delegace dále navrhla formu zveřejňování výsledků na internetových stránkách MKOL.

Usnesení:

Česká delegace připraví na příští poradu porovnání výpočtů ročních látkových odnosů s odnosy korigovanými na dlouhodobý roční průtok za období 1999 – 2008.

Sekretariát prověří, kdy nejdříve je možné získat odsouhlasené průtoky pro výpočet látkových odnosů v profilu Schmilka / Hřensko v daném kalendářním roce.

Na základě výše uvedeného porovnání bude na příští poradě rozhodnuto o návrhu zveřejňování výsledků.

Zodp.: paní Kalinová, sekretariát MKOL

BOD 5 Zajištění koordinované funkčnosti měřicích stanic na měrných profilech Mezinárodního programu měření Labe

Tato tématika bude znovu otevřena a diskutována na příští poradě. Pro přípravu na národní úrovni obdrží delegace do konce října 2010 přehled stanic v povodí Labe včetně informací o stavu jejich vybavenosti.

BOD 6 Informace o stavu prací ad hoc skupiny expertů „Management sedimentů“

O stavu prací ad hoc skupiny expertů „Management sedimentů“ informovali pan Medek a pan Dr. Pfeiffer. Hlavní výsledky:

- V brzké době bude dokončen seznam relevantních přítoků v povodí Labe.
- Byl dohodnut způsob návrhu operativních cílů pro relevantní škodlivé látky (zohlednění předpisů z oblasti vody, ochrany půdy, konzumace ryb, kvality krmiv z obhospodaření údolních niv a z oblasti terestrického ukládání odtěžených nánosů). První krok, tj. konečný výběr ukazatelů podle předpisů z uvedených oblastí, by měl být dokončen do 30. 9. 2010
- Do 30. 9. 2010 by mělo být dohodnuto hodnocení hydromorfologického stavu Labe a dolních tratí relevantních přítoků a také forma jeho grafického znázornění.
- Dne 3. 6. 2010 byl oficiálně zahájen projekt „Sanace znečišťujících látek v labských sedimentech“. Na poradě v červnu 2010 byl představen a podpořen první návrh na finanční podporu z tohoto projektu – jedná se o opatření ke snížení vnosů znečišťujících látek odvodněním důlních vod štolou „Schlüsselstollen“ v povodí Sály v Sasku-Anhaltsku.
- Vzniká databáze a knihovna literatury a informací o sedimentech.

BOD 7 Informace o odběru vzorků vrtulníkem v podélném profilu Labe 2010

Pan Gaumert a pan Medek informovali účastníky porady o průběhu a výsledcích odběru vzorků vrtulníkem, který se uskutečnil ve dnech 4. až 6. května 2010.

- Vedle základního rozsahu programu měření byly odebírány vzorky pro stanovení obsahu chloralkanů $C_{10} - C_{13}$, které bylo prováděno centrálně v laboratoři v Jeně. Obsah chloralkanů byl převážně (u vzorků z českého území u všech) pod mezí stanovitelnosti, u několika málo vzorků v některých úsecích Labe a některých přítocích na německém území byl zjištěn obsah kolem 0,1 až 0,2 $\mu\text{g/l}$.
- Ve Slapovém úseku Labe byla zjištěna určitá deprese v obsahu rozpuštěného kyslíku, která však zatím neohrožuje ryby.
- Výsledky stanovení v českých laboratořích zašle pan Medek německé straně v týdnu od 28. 6. 2010.
- Při letu na českém území bylo z důvodu nečekaného uzavření letiště v Pardubicích operativně využito letiště v Hradci Králové. Toto letiště by mohlo být využito i pro budoucí lety.

Příští odběr vzorků vrtulníkem se uskuteční ve dnech 3. až 5. srpna 2010. Musí být ještě dohodnut rozsah sledovaných parametrů. V případě sledování chloralkanů bude česká strana provádět jejich stanovení pro srovnání paralelně také v laboratoři Povodí Labe, kde byla tato analýza nově zavedena v květnu 2010.

Pan Gaumert dále účastníky porady informoval o výsledcích sledování obsahu znečišťujících látek ve svalovině cejna v rámci programu měření Labe 2009 FGG Elbe (prezentace v příloze 4 – pouze v němčině). Cejn byl vybrán proto, že se vyskytuje všude kromě pstruhových a lipanových vod a je poměrně vázán na danou lokalitu (pohyb v rozsahu cca 10 km). Obsah tuku ve svalovině cejna činí 5 %, zatímco u úhoře 30 % a u candáta 0,1 %. Stručně lze shrnout:

- obsah Hg činil 150 až 500 $\mu\text{g/kg}$, přitom přibližně 50 % pochází z geogenního pozadí – v budoucnu nebude pravděpodobně možné dosáhnout NEK 20 $\mu\text{g/kg}$,
- obsah HCB činil 5 až 75 $\mu\text{g/kg}$ – je tedy šance, že v budoucnosti bude dodržena NEK 10 $\mu\text{g/kg}$,
- obsah HCBd (NEK 55 $\mu\text{g/kg}$) byl u všech vzorků pod mezí stanovitelnosti,
- u HCH, PCB a DDT byly koncentrace pod potravinářskými limity,

- u oktachlorstyrenu byla zjištěna relativně vysoká koncentrace 5 až 20 µg/kg (limit není stanoven).

Česká delegace uvedla, že na české straně je sledován obsah znečišťujících látek ve svalovině jelce tlouště (*Leuciscus cephalus*), ale i v mušlích (*Dreissena polymorpha*) a biofilmech. Sledován je obsah Hg (pohybuje se nad hygienickým limitem 100 µg/kg čerstvé váhy), dále As, Pb a Cd (všechny tři parametry většinou pod mezí stanovitelnosti), dále PCB, DDT, a nově i PBDE (u PBDE poměrně vysoké koncentrace). Výsledky sledování jsou veřejně dostupné v databázi systému Arrow (<http://hydro.chmi.cz/isarrow/index.php?lng=eng&lng=cze>).

BOD 8 Informace k testování systému EASE na měřicích stanicích

K tomuto bodu nejsou žádné nové informace, bod bude projednán na příští poradě.

BOD 9 Zabezpečení kvality analytických výsledků

BOD 9.1 Vyhodnocení zabezpečení kvality výsledků v roce 2009 na základě zprávy expertů hydrochemie

V předloze SW13_10-09-1 byla skupině předložena Zpráva o realizaci a výsledcích opatření na zabezpečení kvality v roce 2009, která obsahuje i shrnutí výsledků terénního experimentu společného odběru vzorků vody z Labe na přelomu srpna a září 2009 v Magdeburku.

Pokračovalo dlouhodobé porovnávání výsledků laboratoří z hraničního profilu, ale nemohlo být vyhodnoceno, protože nebyla dodána data české strany.

Usnesení:

- České laboratoře prověří výše uvedenou zprávu do poloviny července 2010 a sdělí sekretariátu prostřednictvím pana Ing. Medka případné připomínky. Připomínky budou sekretariátem předány paní Dr. Mleinek.
- Paní Dr. Mleinek výše uvedenou zprávu zkrátí s důrazem na výsledné shrnutí a do poloviny srpna 2010 předá prostřednictvím sekretariátu delegacím.
- Delegace sdělí své připomínky ke zkrácené verzi zprávy do konce srpna 2010. Odsouhlasená zkrácená verze zprávy bude předložena na poradě pracovní skupiny WFD v září 2010 ke schválení jejího zveřejnění na internetových stránkách MKOL.

Zodp.: pan Medek, paní Dr. Mleinek, mluvčí české a německé delegace, sekretariát MKOL

BOD 9.2 Informace k zabezpečení kvality výsledků v roce 2010 a 2011

Německá delegace informovala účastníky porady o opatřeních k zabezpečení kvality výsledků v Německu:

- V rámci mezilaboratorního porovnání je stanovován obsah prvků ve vzorku sedimentů Labe ve frakci < 20 µm a < 63 µm. Výsledky a vyhodnocení budou k dispozici do konce tohoto roku.
- Přehled mezí stanovitelnosti jednotlivých laboratoří byl doplněn o rozšířenou nejistotu měření a stručný komentář. Takto upravená tabulka bude každoročně aktualizována a předávána

také Pracovnímu společenství zemí v oblasti voda (LAWA). Obdobně bude rozšířen i přehled mezí stanovitelnosti laboratoří MKOL (předloha SW13_10-09-02).

- U 5 skupin látek existují nedostatky ve vztahu k požadavku směrnice 2009/90/ES, aby mez stanovitelnosti byla menší nebo rovna 30 % NEK. Zde budou testovány možné alternativy.

Usnesení:

Německá delegace doplní tabulku z předlohy SW13_10-09-02 o rozšířenou nejistotu měření u německých laboratoří. Takto doplněná tabulka bude předána prostřednictvím sekretariátu české delegace k doplnění rozšířené nejistoty měření u českých laboratoří.

Zodp.: mluvčí delegací, sekretariát MKOL

BOD 10 Budoucí úkoly skupiny expertů SW, které vyplývají z Rámcové směrnice o vodách a dceřiné směrnice o normách environmentální kvality

Na poradě pracovní skupiny WFD v březnu 2010 nebyl dohodnut pracovní a časový plán pro budoucí úkoly vyplývající z RSV a dceřiné směrnice o normách environmentální kvality, protože představy na národní úrovni ještě nebyly dostatečně zralé. Pracovní skupina WFD se tím bude zabývat na své příští poradě v září 2010.

Sekretariát informoval účastníky porady o postupu při řešení dalších úkolů vyplývajících z Mezinárodního plánu oblasti povodí Labe:

- Dne 15. a 16. 6. 2010 se konalo jednání expertů k návrhu postupu pro managementu množství vod v povodí Labe. Bylo doporučeno ustanovení ad hoc skupiny expertů, vymezeny její úkoly a termín splnění do roku 2012. Návrh bude předložen na poradě pracovní skupiny WFD v září 2010.
- Na poradě vedoucích delegací MKOL bylo rozhodnuto o ustanovení ad hoc skupiny expertů „Údržba vodních toků využívaných pro plavební účely“ pod vedením pana Dr. Kohmanna z BfG. Česká delegace již jmenovala členy této skupiny, jmenování za německou stranu není ještě uzavřeno. První porada se bude konat v září tohoto roku, kde skupina upřesní mandát a navrhne časový a pracovní plán.
- Vedoucí delegací MKOL prověří v souvislosti s úkoly z plánu povodí na období 2010 až 2015 (nakládání se sedimenty, management množství vod, údržba a přístupy při správě vodních toků využívaných pro plavební účely) složení skupiny expertů SW a sdělí do doby konání 23. zasedání MKOL v říjnu 2010 případné změny ve jmenování členů této skupiny sekretariátu.

V souvislosti s informací pod 1. odrážkou paní Kalinová upozornila sekretariát na

- zprávu Komise Radě a Evropskému parlamentu z května 2010 – KOM(2010) 228 v konečném znění – o následných opatřeních ke sdělení Komise o nedostatku vody a o suchu v Evropské unii KOM(2007) 414 v konečném znění,
- skutečnost, že novela vodního zákona v ČR obsahuje zmocnění pro nařízení vlády k minimálním průtokům, které by mělo být vydáno v roce 2012 a bude vycházet ze stávajícího metodického pokynu ministerstva životního prostředí.

Usnesení:

Skupina expertů SW navrhuje, aby předsedové či zástupci ad hoc skupin expertů, které budou přiřazeny ke skupině expertů SW, byli jmenováni členy skupiny expertů SW.

Zodp.: pan Vilímeček

BOD 11 Modely bilancování vnosů živin v povodí Labe

Stav oproti minulé poradě beze změn. V povodí Labe se využívají na regionální úrovni různé modely bilancování živin. Bylo by vhodné, aby byl pro celé povodí Labe využit jako zastřešující prvek model MONERIS, se kterým by byly regionální modely propojeny.

Usnesení:

Skupina expertů SW navrhuje, aby se na podzim 2010 uskutečnilo setkání expertů obou stran k problematice bilancování živin a kontrole účinnosti opatření ke snížení znečištění vod živinami. Termín bude stanoven po dohodě s panem Dr. Trepelem.

Zodp.: mluvčí obou delegací, sekretariát MKOL

BOD 12 Možnosti vypracování mezinárodního programu sledování jakosti vody při mimořádných hydrologických situacích v oblasti povodí Labe

Německá delegace předložila informaci o programu měření při extrémních hydrologických situacích (předloha SW13_10-12-1).

- Program je od 1. 1. 2010 ve zkušebním provozu, dosud však nedošlo k mimořádné hydrologické situaci.
- Program bude otestován simulovanou situací (bude vyhlášena BfG začátkem července 2010).
- Bylo by vhodné rozšířit jej na mezinárodní úroveň.

Pan Medek informoval o organizaci sledování jakosti vody při mimořádných situacích (povodně a havarijní znečištění vod) ve státním podniku Povodí Labe. Upozornil na rozdíly mezi českým a německým úsekem Labe a také na problémy s financováním a vyslovil pochybnost o smyslu společného programu sledování jakosti vody při mimořádných hydrologických situacích v oblasti povodí Labe.

Usnesení:

Německá delegace poskytne sekretariátu zprávu s vyhodnocením zkušebního provozu programu sledování jakosti vody při mimořádných hydrologických situacích k překladu a předložení na příští poradě, kde bude toto téma na základě této zprávy znovu diskutováno.

Zodp.: mluvčí německé delegace, sekretariát MKOL

BOD 13 Různé

- Zákaz zhoršení stavu vodních útvarů

Německá delegace informovala českou delegaci o tom, že na německé straně se nyní zabývají otázkou dodržení zákazu zhoršení stavu vod podle RSV s ohledem na další rozvoj průmyslu.

- Otázka definice zhoršení stavu je diskutována mezi právníky (jedná se o každé zhoršení stavu, jak je to uvedeno v komentáři k novele vodního zákona, nebo se jedná pouze o zhoršení stavu vedoucí ke změně hodnocení stavu vodního útvaru na nižší kategorii, jak je to uvedeno ve směrném dokumentu EU /guidance document/ č. 20).

Na české straně toto zatím není vnímáno jako vážný problém.

Usnesení:

Česká delegace zašle prostřednictvím sekretariátu německé delegaci novelu vodního zákona s poukazem na paragrafy, které se týkají zákazu zhoršení stavu vod.

Zodp.: paní Kalinová, sekretariát MKOL

– Spolupráce s NGO

Pracovní společenství zásobitelů vodou v povodí Labe (AWE – Arbeitsgemeinschaft der Wasserversorger im Einzugsgebiet der Elbe) projevilo zájem o účast svých zástupců na práci v grémiích MKOL. Po dohodě s předsedy příslušných skupin byl AWE udělen souhlas.

Na budoucí porady skupiny expertů SW bude proto zván jmenovaný zástupce AWE, pan Fischer z DREWAG Stadtwerke Dresden GmbH.

BOD 14 Termín a místo konání příštích porad

- 14. porada: 15. 2. – 16. 2. 2011 v Praze, příjezd 14. 2. 2011
- 15. porada: 21. 6. – 22. 6. 2011 v Německu, příjezd 20. 6. 2011

Přílohy:

Příloha 1: Prezenční listina

Příloha 2: Návrh Mezinárodního programu měření Labe 2011

Příloha 3: Termínový kalendář FGG Elbe pro zpracování a odsouhlasení národního a mezinárodního programu měření Labe.

Příloha 4: Prezentace s výsledky sledování obsahu znečišťujících látek ve svalovině cejna v rámci programu měření Labe 2009 FGG Elbe